

Sygn. akt III KS 59/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **S. M.**

oskarżonego o czyn z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 października 2022 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 9 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 66/21

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 20 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 42/20

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił

- 1. oddalić skargę;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego.**

UZASADNIENIE

S. M. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 5 lutego 2016 r. w S. woj. [...], w celu osiągnięcia korzyści majątkowej działając jako Usługi ul. [...], U. wprowadził w błąd przedstawiciela Bank SA, co do wysokości osiąganych dochodów oraz możliwości i zamiaru wywiązania się z umowy kredytu, w następstwie czego Bank SA zawarł ze S. M. umowę kredytu gotówkowego nr [...], czym doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Bank SA w kwocie udzielonego

kredytu 44.631,75 zł, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

2. w dniu 27 listopada 2017 r. w S.. woj. [...], poprzez bankowość elektroniczną, działając wspólnie i w porozumieniu z A. B., w celu udaremnienia orzeczenia Prokuratora Rejonowego w S. o zabezpieczeniu majątkowym z dnia 20 października 2017r. oraz w celu znacznego utrudnienia stwierdzenia przestępnego pochodzenia środków pieniężnych, dokonał przelewu z rachunku bankowego prowadzonego na jego rzecz w Banku1 o numerze [...] środków pieniężnych w kwocie 100 000 zł pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, na rachunek prowadzony na rzecz A. B. w Banku S.A. o numerze [...], tj. o przestępstwo z art. 299 § 1 k.k. w zb. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 42/20, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uniewinnił oskarżonego S. M. od popełnienia zarzucanych mu w punkcie I i II czynów.

Wyrok zawierał również rozstrzygnięcie dotyczące innej osoby oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł prokurator, który zaskarżył go w części, tj. w punkcie I na niekorzyść S. M. zarzucając mu:

1. mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów art. 4 k.p.k., 7 k.p.k., 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegającą na niewzięciu pod uwagę wszystkich dowodów wskazujących na winę i sprawstwo oskarżonego S. M., przekroczeniu granic swobodnej oceny materiału dowodowego, poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób dowolny i niezgodny z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, czego skutkiem było uznanie przez Sąd za niewiarygodne zeznań M. J. i P. P. oraz księgowych W. N. i U. B., za wiarygodne jedynie wyjaśnień oskarżonego S. M. oraz finalne stwierdzenie, iż brak w sprawie jest jakichkolwiek dowodów wskazujących na to, że doszło do przestępstwa oszustwa i posłużenia się nierzetelnym dokumentem PIT -36 L za 2014 r., podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego, w tym przede wszystkim zeznań

przesłuchanych w sprawie świadków i zabezpieczonych dowodów - w tym opinii z zakresu badania pisma ręcznego, prowadzi do wniosku przeciwnego,

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na błędnym wyrażeniu poglądu przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, że dowody ujawnione na rozprawie i ustalone na ich podstawie okoliczności w zakresie czynu z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 k.k. nie są wystarczające do uznania za udowodniony fakt popełnienia przez oskarżonego S. M. zarzucanego mu przestępstwa, podczas gdy prawidłowa ocena dowodów i okoliczności ocenianych we wzajemnym ze sobą powiązaniu - prowadzą do przeciwnego wniosku, tym bardziej, że sąd *meriti* stwierdził, iż S. M. w Banku, w celu uzyskania kredytu, przedłożył w oryginale nierzetelne dokumenty, w tym PIT -36 L za 2014r., które to dokumenty następnie pracownik Banku skserował i załączył do wniosku kredytowego, podczas gdy przedłożony przez S. M. dokument był przerobiony i dotyczył okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania kredytu tj. wysokości uzyskanych dochodów za 2014 roku w kwocie 256 689,60 zł, gdy tymczasem wysokość zadeklarowanego dochodu w oryginale formularza PIT - 36 L za 2014r znajdującego się w Urzędzie Skarbowym w N. za 2014 roku - uwidoczniona była kwota 59 282,81 zł

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt I i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o utrzymanie w mocy wyroku w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 66/21, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie:

- w punkcie I - uchylił zaskarżony wyrok w części uniewinniającej S. M. od dokonania czynu zarzucanego mu w pkt I aktu oskarżenia i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania;
- w punkcie II - w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok wobec oskarżonego S. M. utrzymał w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku skargę wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w punkcie I, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania karnego, a mianowicie:

1. art. 437 § 2 k.p.k. *in fine* poprzez uchylenie przez sąd odwoławczy wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu co do uniewinnienia oskarżonego od popełnienia czynu wskazanego pkt I aktu oskarżenia i przekazania w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy:
 1. ustalenia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie co do możliwości wydania wyroku skazującego wobec S. M. w kolejnym postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Tarnobrzegu mają charakter czysto hipotetyczny,
 2. ustalenia poczynione przez Sąd II instancji nie dawały podstaw do uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 20 kwietnia 2021 r. w oparciu o wystąpienie reguły *ne peius*,
 3. nie został spełniony żaden z warunków z art. 437 § 2 k.p.k. pozwalający na uchylenie przez Sąd odwoławczy orzeczenia Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,
 4. twierdzenia Sądu Apelacyjnego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w zakresie zasadności pociągnięcia S. M. do odpowiedzialności karnej za popełnienie przestępstwa stypizowanego w art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. należy traktować wyłącznie w kategoriach wywodów teoretycznych z ustaleniami faktycznymi przedstawionymi w akcie oskarżenia i ustaleniami Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu zawartymi w uzasadnieniach wyroków z dnia 4 lipca 2019 r. oraz z dnia 20 kwietnia 2021 r..
 5. działania podjęte w inkryminowanym dniu przez oskarżonego nie miały na celu w prowadzenie w błąd przedstawiciela banku S.A. co do wysokości osiągniętych przez S. M. dochodów, a także możliwości i zamiaru wywiązania się przez niego z zawartej umowy kredytu,
 6. biorąc pod uwagę zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, trudno uznać, aby swoim zachowaniem S. M. doprowadził pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem, a także aby wprowadził ją w błąd co do możliwości i zamiaru wywiązania się przez niego

z umowy kredytowej, gdyż w dniu 5 lutego 2016 r. sytuacja finansowa oskarżonego była stabilna, S. M. miał możliwości spłaty zaciągniętego kredytu, a nadto przez okres kilkunastu miesięcy dokonywał regularnych wpłat rat kredytowych,

7. fakt udzielenia oskarżonemu umowy kredytu w dniu 5 lutego 2016 r. nie doprowadził do pogorszenia się sytuacji majątkowego pokrzywdzonej,
8. ustalenia poczynione przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie stoją ze sobą w sprzeczności, gdyż z jednej strony sąd odwoławczy wskazuje, iż dotychczas zebrane dowody, jednoznacznie wskazują na to, że S. M. dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i niezbędne jest jego skazanie (strona 9 uzasadnienia wyroku), z drugiej zaś strony nadmienia, iż w przypadku przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu może dokonać odmiennych ustaleń faktycznych i wydać orzeczenie pozostające w sprzeczności ze stanowiskiem Sądu II instancji (strona 12).

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 9 lutego 2022 r. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

W odpowiedzi na skargę, prokurator wniósł o oddalenie skargi jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że zakres kognicji Sąd Najwyższego w toku postępowania skargowego jest istotnie ograniczony. Uprawnienia tego organu ograniczają się bowiem wyłącznie do badania, czy kasatoryjny wyrok sądu odwoławczego nie został dotknięty uchybieniem stanowiącym bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 k.p.k., a nadto, czy nie został wydany mimo braku ustawowych podstaw do jego wydania określonych w art. 437 § 2 k.p.k. W toku prowadzenia tych analiz Sąd Najwyższy nie może jednak samodzielnie oceniać zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i badać, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, a w konsekwencji na tej podstawie oceniać słuszności zaskarżonego orzeczenia. Te

kwestie należą bowiem do kompetencji sądów powszechnych. Poza zakresem kontroli Sądu Najwyższego w postępowaniu skargowym pozostaje zatem prawidłowość stanowiska sądu odwoławczego co do istoty sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018 r., V KS 15/18). Już z tych względów, podniesione w skardze zarzuty zmierzające do wykazania, że dokonana przez organ *ad quem* ocena materiału dowodowego i poczynione na jej podstawie ustalenia były nietrafne, nie mogły okazać się skuteczne.

Co jednak najistotniejsze, z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wyraźnie wynika, że przyczyną wydania wyroku kasatoryjnego było przekonanie Sądu Apelacyjnego, iż „logiczna, racjonalna i prawidłowa konfrontacja wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów” jednoznacznie wykazała, że „S. M. swoim zachowaniem wyczerpał wszystkie znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.” (k. 372, 373). Organ odwoławczy wyraźnie podkreślił, że na podstawie zebranego przez sąd okręgowy w sposób prawidłowy materiału dowodowego „nie ma możliwości wydania wyroku uniewinniającego” (k.374). W tej sytuacji nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego, że wyrażona w art. 454 § 1 k.p.k. reguła *na peius* obligowała go do uchylenia zaskarżonego wyroku sądu I instancji, w części uniewinniającej S. M. od dokonania czynu zarzucanego mu w pkt. I aktu oskarżenia i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania (art. 437 § 2 k.p.k.).

W rozumowaniu organu *ad quem* nie ma również eksponowanej przez skarżącego sprzeczności. O ile bowiem sąd odwoławczy ma pełną kompetencję do tego, by dokonać „własnej”, nawet diametralnie odmiennej, oceny materiału dowodowego zgromadzonego przez sąd *a quo* i w konsekwencji dojść do przekonania, że wobec oskarżonego, uniewinnionego przez organ I instancji, winien zapaść wyrok skazujący (i z tego powodu uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania - art. 454 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k.), o tyle nie ma on prawa narzucać tej oceny sądowi I instancji badającemu sprawę w postępowaniu ponownym. Wynika to z zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego (art. 8 § 1 k.p.k.) i stanowiącego jej

emanację zakazu wyartykułowanego w art. 442 § 3 zdanie trzecie k.p.k. (*wskazania sądu odwoławczego nie mogą dotyczyć sposobu oceny poszczególnych dowodów*).

Powyższy wywód prowadzi do konkluzji, że brak było podstaw do wzruszenia zaskarżonego wyroku w postępowaniu skargowym, w którym – co jeszcze raz na koniec przypomnieć wypada – Sąd Najwyższy nie może badać prawidłowości stanowiska sądu odwoławczego co do istoty sprawy.

Kierując się przywołaną argumentacją, Sąd Najwyższy oddalił skargę, obciążając ponadto oskarżonego kosztami sądowymi zainicjowanego nią postępowania.

[as]